ARBETARSKYDDSSTYRELSENS FÖRFATTNINGSSAMLING

AFS 1990:11
Utkom från trycket
den 29 augusti 1990

ARBETE MED FÖRSÖKSDJUR

Beslutad den 17 maj 1990

ARBETE MED FÖRSÖKSDJUR

Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om arbete med försöksdjur samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna

Beslutad den 17 maj 1990

Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om arbete med försöksdjur

Beslutad den 17 maj 1990

Arbetarskyddsstyrelsen meddelar med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (SFS 1977:1166) följande föreskrifter.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller arbete med försöksdjur. Med sådant arbete jämställs vid tillämpningen av föreskrifterna med arbetet sammanhängande verksamhet såsom diskning, städning, drift och underhåll av lokaler, inredning och utrustning samt öppen hantering av foder, strö och annat material som behövs för arbetet.

Med försöksdjur avses i föreskrifterna djur som uppföds eller används för vetenskaplig forskning eller utbildning, sjukdomsdiagnostik, framställning eller kontroll av läkemedel eller andra jämförliga ändamål.

Föreskrifterna gäller inte arbete vid fältförsök eller försök i samband med animalieproduktion eller viltforskning. De gäller inte heller arbete som ingår i uppfödning som huvudsakligen är inriktad på animalieproduktion eller liknande men där uppfödning av försöksdjur ingår som en ringa del av verksamheten.

2 § Föreskrifterna gäller inte den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd.

Allmänt

3 § Arbetet skall planeras och bedrivas så att personalen inte utsätts för onödig kontakt med allergener, smittämnen eller andra skadliga ämnen samt i övrigt skyddas mot ohälsa och olycksfall.

4 § Arbetsgivare skall se till att arbetstagare har tillräckliga kunskaper om de risker som arbetet kan medföra. De skriftliga hanterings- och skyddsinstruktioner som behövs för arbetet skall finnas tillgängliga på arbetsplatsen.

Fördelningen av arbetsuppgifter vid drift och underhåll skall framgå av instruktionerna.

Lokaler, inredning och utrustning

5 § Golv, väggar och andra ytor skall vara lätta att rengöra.

6 § Den utrustning som behövs för att undvika hälsorisker skall finnas tillgänglig.

7 § Ventilationsanläggningar, punktutsug, dragbänkar, ventilerade burvagnar och liknande anordningar skall vara utformade så att luftföroreningar effektivt tas om hand. De skall vara anpassade till verksamheten i lokalerna. Funktionskontroll och underhåll skall ske i sådan omfattning och på ett sådant sätt att hälsorisker undviks.

Frånluft från lokaler där arbete med försöksdjur bedrivs annat än tillfälligt får inte återföras till arbetslokal.

Lokaler, inredning och utrustning skall rengöras så ofta och i den omfattning som behövs för att hälsorisker skall undvikas. Metod, utrustning och hjälpmedel för rengöring skall väljas så att ohälsa förebyggs.

Avfallshantering

8 § Avfall skall omhändertas så att onödig kontakt med det undviks. Den som överlämnar avfall för omhändertagande skall se till att mottagaren får den information om avfallet som behövs för en fortsatt säker hantering. Emballerat material bör märkas med uppgift om innehållet.

Särskilda rutiner skall finnas för hantering av avfall som kan medföra risk för ohälsa eller olycksfall.

Personlig skyddsutrustning och hygien

9 § Särskild skyddsklädsel skall användas när det behövs för att hindra kontakt med eller spridning av ämnen som kan orsaka ohälsa. Personlig skyddsutrustning skall också i övrigt användas när det behövs.

10 § God personlig hygien skall iakttas.

Möjlighet att duscha skall finnas i anslutning till omklädningsrum. Möjlighet till handtvätt skall finnas nära den plats där arbetet utförs.

Vaccination och medicinska kontroller

11 § Arbetsgivare skall bedöma behovet av vaccination och annan immunprofylax och vid behov erbjuda arbetstagare sådan.

12 § Arbetsgivare skall erbjuda arbetstagare, som regelmässigt skall sysselsättas i arbete med allergiframkallande försöksdjur, läkarundersökning innan arbetet påbörjas.

Om arbetstagare vid arbete med försöksdjur får symptom som tyder på allergi eller annan överkänslighet skall arbetsgivare likaså erbjuda läkarundersökning. Arbetstagare som är allergisk eller överkänslig mot någon faktor i arbetsmiljön skall erbjudas periodisk läkarundersökning.

Arbetstagare skall få den information och de råd som motiveras av undersökningsresultatet.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 1992.

Arbetarskyddsstyrelsens allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna om arbete med försöksdjur

Arbetarskyddsstyrelsen meddelar följande allmänna råd om tillämpningen av arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur.

Bakgrund

I Sverige används för närvarande omkring 500 000 försöksdjur varje år. Mer än 400 000 utgörs av råttor och möss. Därtill kommer drygt 20 000 marsvin och 11-12 000 kaniner samt mellan 400 och 1 000 av vardera katt, hund och apa. Försöksdjuren används bl a inom forskning och utbildning, vid läkemedelskontroll och vaccintillverkning. För dessa ändamål förekommer uppfödning av försöksdjur.

Ungefär 6 000 personer på ett hundratal arbetsplatser arbetar med försöksdjur. Dessa arbetstagare utsätts för flera olika arbetsmiljörisker. Det är väl dokumenterat att de kan bli allergiska mot de djur de arbetar med. Vissa försöksdjur tycks vara mer allergiframkallande än andra. Allergin kan t ex orsakas av ämnen som finns i urinen hos framför allt råtta. När urinen torkar in i bäddmaterialet kan även damm därifrån ge allergibesvär.

Allergiproblem kan även uppstå vid kontakt med djurepitel eller med strö och bäddmaterial som sådant eller med kvalster som finns hos djuren och behöver då inte ha samband med djurarten.

Besvär från luftvägarna kan också uppkomma vid kontakt med damm från strömaterial utan att det är fråga om någon allergi.

Många arbetsmoment vid försöksdjursarbete innebär kontakt med faktorer som kan vara hudirriterande och därmed utgöra risk för handeksem. Exempel på sådana faktorer är mekanisk irritation eller uttorkande damm, rengöringsmedel och väta samt frekvent handtvätt.

Risken att drabbas av belastningsergonomiska problem såsom nack/ skulder- och ländryggsbesvär är stor. I djurrum placeras ibland burar högt, vilket kan leda till felaktiga belastningar vid hantering av dem. Hantering av tyngre djur, t ex förflyttning, kan ge upphov till liknande problem.

Sårskador kan förekomma, särskilt bland oerfaren personal. Skadorna orsakas inte bara genom bett- och rivskador utan också genom ett felaktigt handhavande av materiel.

Vissa arbetstagare utsätts i sitt arbete även för andra risker, exempelvis exponering för toxiska kemikalier. Djurexperimentellt arbete innebär ibland att djuren utsätts för olika farliga ämnen, vilket leder till att också arbetstagare riskerar att utsättas för dem vid kontakt med djuren, bäddmaterial och avfall.

Även joniserande strålning är ett riskmoment. Behandling av djuren med radioaktiva isotoper förekommer. Vid röntgenundersökning och genomlysning behöver djuren fixeras, vilket ofta för med sig att arbetstagare håller i djuren under undersökningen och därvid utsätts för strålningsrisk.

Försöksdjuren kan vara infekterade som en följd av att mikroorganismer tillsatts dem avsiktligt som en del av försöket. De kan också ha blivit infekterade eller infesterade oavsiktligt. Naturligt förekommande infektioner hos djuren ger sällan upphov till allvarliga infektioner hos människor, men det förekommer. I undantagsfall kan riskerna vara betydande t ex då det rör sig om vissa vildfångade djur.

Arbete med försöksdjur förekommer även utanför normala arbetstider och då ibland som ensamarbete. Inbrott, överfall och hot om överfall har förekommit.

Kommentarer till vissa paragrafer

Till 1 § Definitionen av tillämpningsområdet innebär att t ex städare, ventilationstekniker och annan driftspersonal kan komma att omfattas av föreskrifterna.

Några exempel på försöksdjur är mus, råtta, marsvin, kanin, katt, apa, svin och får. Även fåglar, kräldjur, fiskar samt insekter och andra ryggradslösa djur kan förekomma.

Exempel på fältförsök är då vilda djur fångas in och märks för att sedan observeras i sin naturliga miljö.

Till 3 § Det är av största vikt att arbetstagarna i möjligaste mån skyddas mot kontakt med ämnen som kan orsaka ohälsa. När det gäller djurvårdande personal ingår det i arbetsuppgifterna att ha nära kontakt med djuren. Med god planering kan dock riskerna minskas. God planering kan exempelvis vara att välja ett bäddmaterial som dammar så litet som möjligt och att hantera det så att direktexponeringen för damm blir så liten som möjligt.

Om inte starka skäl talar emot det bör målsättningen vara att arbete med försöksdjur, som innebär mer än tillfällig kontakt med allergener och andra skadliga ämnen, på sikt koncentreras till separata byggnader eller till en väl avskild byggnadsdel med eget ventilationssystem. Denna lösning bör alltid eftersträvas vid nybyggnad eller ombyggnad av befintliga, äldre lokaler.

Djur, förorenade burar och liknande måste ibland transporteras genom gemensamma utrymmen. Dessa transporter bör utföras så att skadliga ämnen som allergener och smittämnen inte sprids till arbetstagarna. Därvid kan t ex täta och filterförsedda transportburar eller vagnar användas.

Exempel på skadliga ämnen är, förutom allergener och smittämnen, damm, mögel, radioaktiva ämnen och giftiga kemikalier.

Arbete med djur, som utgör smitt- eller allergirisk, bör helst ske invid specialutformat punktutsug, i dragbänk, dragskåp eller liknande. Exempel på sådana arbetsuppgifter är tömning av strö och bäddmaterial samt olika manipulationer med djuren.

Vid arbete med försöksdjur gäller i vissa fall arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om farliga

ämnen (AFS 1985:17), kemiskt laboratoriearbete (AFS 1987:14), åtgärder mot luftföroreningar till förebyggande av ohälsa (AFS 1980:11) samt anestesigaser (AFS 1983:11).

Undantagsvis kan försöksdjur vara smittade med zoonoser, det vill säga infektioner som kan spridas mellan djur och människa . När det finns en inte obetydlig risk för överföring av infektioner från djur till människa, bör hälsokontroll av djuren ske med avseende på dessa zoonoser. Veterinärmedicinsk expertis kan ge råd om vilka smittämnen och vilken diagnostik som är aktuell i det enskilda fallet.

För att minska risken att få in zoonoser bland djuren bör djuranläggningarna konstrueras gnagarsäkra så att inte vilda gnagare kan ta sig in i dem. Likaså kan ett program för bekämpning av insekter och andra skadedjur behövas.

När mikroorganismer används i försöken gäller även arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om mikroorganismer (AFS 1988:12).

Vid planering av lokaler, inredning och utrustning samt vid val av exempelvis förpackningsstorlek av bäddmaterial och foder är det viktigt att beakta risken för skador orsakade av tunga lyft och felaktiga arbetsställningar, se arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om arbetsställningar och arbetsrörelser (AFS 1983:6).

I djurrum är burarna ofta placerade i ställningar på hjul. Om golvet lutar kan ställningen vid förflyttning komma i okontrollerad rullning. Detta bör beaktas vid utförande av golv. En möjlighet är också att använda ställningar med låsbara hjul.

Utanför normal arbetstid är det från arbetssynpunkt ofta tillräckligt att en person sköter djuren. Om risken för skada är stor, t ex på grund av fysiskt tungt arbete för en ensam person, eller om det finns risk för inbrott eller överfall är det lämpligt att ytterligare personal finns närvarande. Vidare är angrepp från aggressiva djur exempel på situationer som kan vara särskilt svåra att hantera vid ensamarbete. Om risken för inbrott eller överfall är stor bör även överfallslarm ordnas. I arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om ensamarbete (AFS 1982:3) och allmänna råd beträffande våldsrisker i arbetsmiljön (AFS 1983:1) finns regler som kan behöva beaktas i detta sammanhang.

Till 4 § Enligt 3 kap 3 § arbetsmiljölagen skall arbetsgivare se till att arbetstagare får god kännedom om de förhållanden, under vilka arbetet bedrives, och upplyses om de risker som kan vara förbundna med arbetet. Han skall förvissa sig om att arbetstagaren har den utbildning som behövs och vet vad han har att iakttaga för att undgå riskerna i arbetet.

Enligt definitionen av tillämpningsområdet gäller föreskrifterna även servicetekniker eller motsvarande arbetstagargrupper. Dessa grupper har ibland en annan arbetsgivare än den som driver verksamheten i övrigt. Deras arbetsgivare har enligt arbetsmiljölagen ansvar att informera dem om risker i arbetsmiljön. Den arbetsgivare som driver verksamheten i övrigt har dock normalt ett samordningsansvar, vilket ofta kan innebära att denna har att informera annan arbetsgivare som anlitas för särskilda arbetsuppgifter om dessa risker.

Muntliga instruktioner är ofta ett nödvändigt komplement till skriftliga hanterings- och skyddsinstruktioner. Eventuella språksvårigheter bör uppmärksammas liksom att särskilda regler gäller för minderåriga, se arbetarskyddsstyrelsens allmänna råd om

arbetsmiljöinformation till invandrare (AFS 1984:17) samt föreskrifter om anlitande av minderåriga i arbetslivet (AFS 1987:11).

I instruktionerna bör fördelningen av olika arbetsuppgifter fastställas. Särskilt viktigt är det att där fastslå vem som skall ge information till exempelvis servicetekniker som tillfälligt utför arbeten på ett arbetsställe, där arbete med försöksdjur förekommer. Där bör också klargöras exempelvis rutiner för rengöring, desinfektion, avfallshantering och åtgärder vid spill och olyckor av annat slag. Noggrann beskrivning av arbetsmetoder, som bedöms säkra från hälsosynpunkt, bör ingå. Likaså bör uppgift om vilken typ av skyddsutrustning som behövs för olika arbetsuppgifter finnas i instruktionerna.

För att undgå risker är det bland annat viktigt att arbetstagarna har en god kunskap om djurens beteende.

Till 5 § Vid val av byggnadsmaterial och ytskikt bör även risken för t ex halka eller mögelbildning uppmärksammas.

För att underlätta rengöring bör golv och bänkytor hållas så fria som möjligt. Vid planering av inredning och utrustning är det viktigt att undvika att trånga och svårstädade utrymmen uppstår.

Till 6 § Exempel på utrustning är diskmaskin och lyftanordning samt fyllnings- och tömningsanordning för strö och bäddmaterial.

Då fyllning eller tömning av strö och bäddmaterial förekommer, bör lokalerna utrustas med särskild anläggning med separat filter för avsugning av damm. Om djuren förvaras i burar bör tillgång till för burdisk särskilt utformad diskmaskin finnas. Diskning av burar för hand innebär ofta dels onödig kontakt med avfall, dels olämplig belastning.

Lyftanordningar och lämpliga transportvagnar kan behövas vid tunga lyft, t ex vid arbete med större djur, och vid förflyttning av burar och fodersäckar.

Till 7 § Valet av konstruktion på utsugsdon bestäms t ex av typ och mängd av förorening, arbetsplatsens utformning och avsedda funktion. Bedömningen bör därför göras utifrån kännedom om varje arbetsplats.

Vid värmeåtervinningssystem, där läckage eller tekniken som sådan medför viss återluft (t ex roterande värmeväxlare), kan fås samma negativa effekt som vid återluftsystem. Det är därför viktigt att undvika sådana system.

Tillfälligt arbete med försöksdjur kan vara laborationer med dissektion av djur, vilket ibland förekommer i gymnasie- och grundskolor. Rekommendationer om hur detta ska gå till finns i skolöverstyrelsens allmänna råd angående elever med allergiska symptom i skolan, (SÖ-FS 1981:222). Det är särskilt viktigt att lokalerna rengörs grundligt efter sådana laborationer eftersom ett stort antal elever har allergiska besvär.

Med tillfälligt arbete med försöksdjur avses dock inte utbildning av försöksdjurspersonal.

För att undvika spridning av luftföroreningar till kanalsystem och omgivning är det lämpligt att förse frånluftskanalerna från varje djurrum med filter, som filtrerar bort djurhår, hudepitel

och damm. Filterenheterna bör ha en sådan konstruktion att exponering för skadliga ämnen i samband med filterbyte blir så liten som möjligt.

Dragskåp, dragbänk eller punktutsug behövs ofta som komplement vid vissa arbetsmoment.

Ventilationsanläggningar avsedda för skyddsventilation är känsliga för driftstörningar. Det är därför viktigt med regelbunden och noggrann rengöring och annat underhåll för att funktionen inte skall försämras liksom att skriftliga instruktioner för rengörings- och underhållsrutiner samt olika metoder för kontroll av funktion och luftkvalitet finns.

Ett sätt att underlätta övervakning av ventilationsanläggningen är att förse denna med funktionslarm.

Utsug kan förses med fasta kontrollinstrument på operatörsplats, vilka indikerar att projekterat luftflöde upprätthålls.

Redan vid projekteringen är det viktigt att beakta att rengöring, underhåll och kontroll kan ske på ett enkelt sätt.

Inom den här verksamheten är det naturligt att de som sköter om djuren också utför städningen, eftersom det i allmänhet eftersträvas att så få personer som möjligt får tillträde till lokalerna. Om annan personal städar där, är det viktigt att dessa är informerade om riskerna med arbetet och om hur man skyddar sig mot dem. Städrutiner bör i så fall finnas beskrivna i separata skriftliga instruktioner.

Valet av städmetod kan innebära problem. Våtstädning är idag den mest använda metoden. Torrsopning är olämplig på grund av att damm rörs upp och leder till ökad risk för spridning av allergener och smittämnen. Dammsugning är i många fall effektivt, men det är viktigt att dammsugningen inte orsakar bullerstörningar eller obalans i ventilationssystemet. För att undvika att damm återförs till rumsluften bör transportabla dammsugares frånluft renas effektivt. Där så är möjligt kan centraldammsugare installeras.

Det bör beaktas att det vid högtrycksspolning bildas aerosoler som kan medföra risk för spridning av smittämnen eller allergener.

Till 8 § Arbetstagare kan komma att utsättas för bl a allergi- och smittrisk via avfallshantering. Det är därför viktigt att undvika direkt kontakt med avfall. Det gäller t ex sådant avfall som i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om hantering av riskavfall (AFS 1989:2) definieras som riskavfall, dvs avfall av följande slag om det vid hantering kan medföra risk för ohälsa eller olycksfall: misstänkt eller säkerställt smittförande, biologiskt, skärande/ stickande eller radioaktivt avfall samt läkemedelsavfall.

Föreskrifterna om riskavfall gäller endast riskavfall från hälso- och sjukvård, tandvård, apotek och veterinärmedicinsk verksamhet inklusive forskning och utbildning inom dessa verksamheter men bör vara vägledande för hantering av sådant avfall från försöksdjursverksamhet även då denna försiggår utanför dessa områden.

Beträffande märkning av radioaktivt avfall finns ytterligare bestämmelser i statens strålskyddsinstituts föreskrifter m m om icke kärnenergianknutet radioaktivt avfall (SSIFS 1983:7).

För annat avfall som kan medföra risk för ohälsa eller olycksfall finns bestämmelser i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om farliga ämnen (AFS 1985:17) och om mikroorganismer (AFS 1988:12).

Till 9 § För att skydda den som deltar i arbetet samt minska risken för spridning av främst allergener till personer utan direkt kontakt med djur är det viktigt att skyddsklädsel, som använts vid arbete med djur, inte används i andra sammanhang. Normalt ingår i sådan särskild skyddsklädsel även skodon. Skyddsklädseln bör förvaras åtskild från annan klädsel.

Annan personlig skyddsutrustning kan vara täta handskar i kraftigt material vid påtaglig risk för bett och rivskador, exempelvis vid arbete med apor. Andningsskydd kan i vissa fall vara befogat, särskilt vid dammande arbete. Arbetstagare som får besvär i luftvägarna av damm eller av annan orsak bör ha tillgång till filterskydd med fläkt i kombination med visir eller huva. Även andra lösningar är möjliga, t ex att arbeta i särskilda arbetsskåp med förbättrad ventilation, i box eller i annan anordning där man inte kommer i direktkontakt med djuren.

Till 10 § En god personlig hygien minskar riskerna att drabbas av sjukdom orsakad av arbetet. I arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om personalutrymmen (AFS 1984:10) finns bestämmelser om hur omklädningsrum och hygienutrymmen skall vara utformade.

Till 11 § Arbetsgivaren bör samråda med medicinsk och veterinärmedicinsk expertis för bedömning av behov av vaccination och annan immunprofylax.

Till 12 § Exempel på arbetstagare som inte regelmässigt sysselsätts i arbete med försöksdjur kan vara studerande och lärare i grundskola och på gymnasium. Om utbildningen leder till ett yrke som innebär omfattande kontakt med allergena försöksdjur kan det vara befogat att läkarundersökning utförs redan under utbildningen.

Flera undersökningar har visat att 20-30 % av dem som arbetar med försöksdjur är allergiska mot just de djur de arbetar med. Totala andelen som vid arbete med försöksdjur får symptom från hud och/eller slemhinnor och luftvägar - allergiskt eller icke-allergiskt orsakade - är ännu högre.

Personer med symptomgivande astma, oavsett orsak, har ofta en ökad känslighet i luftvägarna. Dessa personer riskerar en försämring vid arbete med försöksdjur.

Det är klarlagt att atopiker, det vill säga personer med ärftlig benägenhet att utveckla vissa former av allergi, löper en större risk än ickeatopiker att utveckla astma orsakad av försöksdjur. Risken att utveckla handeksem vid försöksdjursarbete är också större för atopiker. Trots detta kan det inte anses medicinskt motiverat att avråda alla atopiker från arbete med försöksdjur.

Vid den medicinska kontrollen bör arbetstagare särskilt informeras om riskerna att förvärva allergi. Handeksem bör utredas så att orsaken till handeksemet så långt möjligt kan fastställas. Arbetstagare bör informeras om att handeksemet kan försämras vid försöksdjursarbete.

Arbetstagare bör uppmanas att uppsöka läkare om de får symptom som kan ge anledning till misstanke om allergi.

När en allergi eller annan överkänslighet uppstått finns en mycket stor risk att känsligheten

ökar vid fortsatt exponering. Detta kan yttra sig dels genom att symptom uppträder vid allt lägre exponering, dels genom att andra, svårare symptom såsom astma tillkommer.

För att förhindra att allergi uppkommer i arbetet bör åtgärderna i första hand inriktas på att hålla nere exponeringen för allergiframkallande ämnen.

Om arbetstagare konstaterats vara allergisk mot någon faktor i arbetsmiljön bör denna ses över ytterligare och anpassas till arbetsuppgiften så att exponeringen för allergen - i de fall det är möjligt - blir försumbar. För att åstadkomma detta kan särskilda arbetsskåp med förbättrad ventilation eller filterskydd med fläkt i kombination med visir eller huva användas. Vid läkarundersökningen är det viktigt att riskerna för att allergisymptomen ökar vid fortsatt exponering diskuteras med arbetstagaren och vägs mot möjligheterna att förbättra exponeringssituationen.

I vissa fall kan det vara direkt olämpligt att arbetstagaren fortsätter att arbeta med de djur denne är allergisk mot. Arbetsuppgifter där det är uppenbara svårigheter att använda skyddsutrustning hör dit. Som exempel kan nämnas rörliga arbeten som pågår under åtskilliga timmar per dag eller då det i arbetet ingår att vänja djuren vid människor.

Om besvären kvarstår eller förvärras, trots att alla åtgärder för att minska exponeringen vidtagits, eller om arbetstagaren får astmasymptom av sin allergi är det likaså mycket olämpligt att han fortsätter med arbete som innebär exponering för astmaframkallande ämnen.

Om arbetstagare, som utvecklat allergi, fortsätter sitt arbete med försöksdjur innebär föreskrifterna att han skall erbjudas periodisk läkarundersökning. Arbetsgivaren bör samråda med läkare om lämpliga intervall mellan sådana undersökningar. Arbetstagaren bör också uppmanas att uppsöka läkare om symptomen förvärras.

Andra aktuella regler

Nedan anges de regler m m som är av särskild betydelse vid arbete med försöksdjur.

Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling

Åtgärder mot luftföroreningar till förebyggande av ohälsa (AFS 1980:11)
Ensamarbete (AFS 1982:3)
Personlig skyddsutrustning, allmänna föreskrifter (AFS 1982:13)
Våldsrisker i arbetsmiljön (AFS 1983:1)
Arbetsställningar och arbetsrörelser (AFS 1983:6)
Anestesigaser (AFS 1983:11)
Personalutrymmen (AFS 1984:10)
Första hjälpen vid olycksfall och akut sjukdom (AFS 1984:14)
Arbetsmiljöinformation till invandrare (AFS 1984:17)
Farliga ämnen (AFS 1985:17)
Anlitande av minderåriga i arbetslivet (AFS 1987:11)
Kemiskt laboratoriearbete (AFS 1987:14)
Mikroorganismer (AFS 1988:12)
Hantering av riskavfall (AFS 1989:2)

Övrigt

Socialstyrelsens allmänna råd om hälso- och sjukvårdens riskavfall (SOSFS 1987:7)
Smittrening, infektioner m m, SoS-rapport 1989:31
Strålskyddslagen (SFS 1988:220)
Statens strålskyddsinstituts föreskrifter m m om icke kärnenergianknutet radioaktivt avfall (SSIFS 1983:7)
Byggnadsstyrelsens rapport 150 Försöksdjurslokaler 1981-12